

Olav Christensen: Litteratur om Haderslev. (Skrifter, udg. af Haderslev Byhistoriske Arkiv, 1, 1956). 166 s.

Den foreliggende bibliografi er med sine ikke færre end 3000 titler langt den fyldigste registrering af litteraturen om en enkelt by, der til dato er foretaget herhjemme. Til forklaring af dens omfang tjener, at forf. medtager langt mere stof end det er almindeligt i byhistoriske bibliografier. Det kan således nævnes, at han registrerer indholdet af byens første avis, *Lyna*, udkommet 1797—1848, og at han i stort omfang anfører bøger, hvor der blot forekommer spredt stof om Haderslev; en væsentlig del af bogen optages endvidere af en registrering af litteraturen vedr. personer, der er født eller som i kortere eller længere tid har haft deres virke i Haderslev. Det kan ikke nægtes, at der navnlig i det personalhistoriske afsnit er medtaget et og andet, som i yderst ringe grad tjener til belysning af byens historie, og det kan i almindelighed ikke anbefales at anlægge så vide rammer for en byhistorisk bibliografi, som Olav Christensen har gjort det; på den anden side skal det ikke skjules, at hans bog netop i kraft af dens brede anlæg er blevet et bibliografisk hjælpemiddel af ikke helt almindelig karat.

Forf. gør naturligvis ikke krav på at have fået alt med, men man tør fastslå, at han er nået usædvanligt langt i henseende til fuldstændighed. Intet væsentligt synes at mangle, og adskilligt mindre væsentligt kunne uden skade være sigtet fra. Rent teknisk kan Olav Christensens arbejde tjene som et mønster på en lokalhistorisk bibliografi. Beskrivelsen af de enkelte titler er fyldig og nøjagtig, overalt, hvor det er nødvendigt, er indholdet af de anførte arbejder oplyst i noter, og der er i udstrakt grad henvist til anmeldelser af de registrerede værker. Fortegnelsen er ordnet efter det i folkebibliotekerne anvendte decimalclassesystem, og den ingenlunde lette opgave at placere de enkelte titler i dette er i alt væsentligt klaret med stor dygtighed; talløse henvisninger fra gruppe til gruppe gør det iøvrigt let at finde frem til alt forekommende stof vedr. et bestemt emne, uanset hvor det er placeret, og arbejdet med bogen lettes ved fortrinlige emne- og forfatterregistre. Typografisk er bogen ligeledes forbilledlig; opsætningen er klar og overskuelig, og fortrinlige gengivelser af portrætter af byens historikere liver op i teksten tillige med få, men velvalgte eksempler på, hvad der gennem tiden er præsteret af bogtrykkerarbejde i byen.

Som alt andet menneskeværk — og det gælder ikke mindst bibliografisk arbejde — er Olav Christensens bog behæftet med fejl og mangler; de er dog få og uden synderlig betydning, og man tager ikke i betænkning sammenfattende at karakterisere værket som den bedste af samtlige danske byhistoriske bibliografier, der foreligger.

Aage Bonde.

Danmark før og nu. Fyn, Lolland-Falster, Bornholm. (Hassing, 1956). 466 s.

Det nye bind af »Danmark før og nu« følger nøje de foregående i tilrettelægning og behandling af stoffet. De indledende afsnit skyldes stort set de samme forfattere, medens de enkelte byer beskrives af nye, enten lokalhistorikere eller faghistorikere, som i særlig grad har studeret de pågældende byer. De enkelte afsnits lødighed er ret vekslende, men som hovedregel opfylder de betingelserne for at være god, folkelig fortælling. Det centrale i værket er jo unægtelig billedstoffet, der stadig — også i de fyldige underskrifter — bliver bedre og bedre. En skævhed er det unægtelig i den del af billederne, der skal repræsentere »nu«, at man i for høj grad lægger vægt på